

Vergil, *Georgica* I, 118-159

Oversættelse ved Kristian Thomsen Pureskov

Ingenting hjælper det: bonden og oxen har puklet ved ploven –
dog vil den plagsomme gås med sit næb straks hærge på marken.

Traner fra Strymon, cikorien med stængler, trævlede, bitre, 120
gavner ikke, og ovenfra falder der skygge fra træer.

Jupiter selv gjorde jorden besværlig at dyrke, og han var
først til at indføre ploven på marken. Menneskers sind blev
skærpet med pligter, for hangjorde forbud mod sløvhed og ladhed.

Intet af jorden lå under for bønder før Jupiters æra. 125

Ikke engang var det tilladt at inddele jorden med markskel.
Forråd til fællesskabs nytte blev indsamlet – Jorden hun tilbød
alt af sig selv mere gavmildt, da intet blev krævet af nogen.

Han lagde frygtelig gift i munden på grusomme slanger,
bød at ulve sku' plyndre, og havet at svulme i oprør. 130

Honningdråber han rysted' af bladene, ilden blev bortgemt.

Vinen der strømmed' i flodløb holdtes tilbage, og målet
var, at erfaring og tænkning sku' lære forskellige håndværk,
lære at se efter spirer af kornet i plovfuren, lære

kunsten at fremtrylle ilden fra årer i flintstensens indre. 135

Derpå mærkede flodløb træstammer hugget til både.

Da gav sejlene navne og numre til stjerner på himlen:

Sejlstjerner, Regnstjerner; Arctos, Lycaons strålende datter.

Da fandt man på at fange med løkker et dyr, at besmøre
fuglenes kviste med lim, samt omringe skovland med hunde. 140

Nu bliver flodvande pisket med fangstnet: nedad mod dybet
søger det. Andetsteds trækker man drivvådt garn over havet.

Så kom ubøjeligt jern og savens klinger så skarpe
(mennesker kløvede nemlig træet med kiler i starten).

Så kom forskellige kundskaber til. Og umådelig møje, 145
nøden, der presser sig på i de hårdeste tider, besejrer

alting. Ceres gav dødelig mand instruks til at vende mulden med plovjern, nu hvor de hellige skove blev tømt for agern og frugter. Dodona nægtede mennesket føde. Møjen blev straks efter knyttet til kornet, så skadelig kornrust spiste af strået, og ladhedens tidsel stod ret op i marken. Sæden dør ud, og et tornet buskads rykker frem imod kornet. Burre og tjørn følger med, og blandt strålende afgrøder hersker ulykkebringende hejre og vild, udyrkelig havre. 150

Men hvis ikke du flittigt forfølger dit ukrudt med hakken, eller med råb skræmmer fuglene bort og med kniv holder mørket væk fra skyggefuldt land eller hidkalder regnen med bønner, så skal du (ak! hvor forgæves) se naboens bugnende kornstak, søge at stille din sult ved at ruske i skovenes ege. 155

Ordforklaringer

Strymon: *Flod der løber mellem Makedonien og Thrakien. I det nuværende Bulgarien og Grækenland.*

Jupiters æra: *Før Jupiter regerede hans far Saturn i det, der var guldalderen, hvor alt var i overflod. Med Jupiters magtovertagelse indtræffer jernalderen, hvor mennesket skal arbejde for føden.*

Ceres: *Gudinden for korn.*

Dodona: *Område i det nordvestlige Grækenland, hvor der var et orakel. Her holdt de første mennesker til.*

Hejre: *En græsart.*

Om tekststykket

Georgica er et latinsk, didaktisk digt om landbrug af digteren Vergil (70-19 f.v.t.). Digtet består af fire bøger, hvis emner er henholdsvis agerbrug, træer, dyr og biavl. Uddraget er fra 1. bog (v. 118-159) om agerbrug og fortæller om landbrugets indførsel ved overgangen mellem to verdensaldre.

Bilag til forløbet "Klima- og bæredygtighedsperspektiver på antikken" på emu.dk af Kristian Thomsen Purrekov, Frederiksborg Gymnasium og HF, i samarbejde med CFU